

Kertakäyttömuovidirektiivin (SUPD) kansallisen toimeenpanon valmistelu ja vaikutukset kuntiin

KEHTO-foorumin verkkotilaisuus 29.10.2020

Lainsäädäntöneuvos Katariina Haavanlammi / Ympäristöministeriö

Esityksen rakenne

- Direktiivin tavoitteista, soveltamisalasta ja sisällöstä
- Direktiivin toimeenpanon valmistelusta
- Vaikutuksista kuntiin – taustalla direktiivin edellyttämä uusi tuottajavastuusäytäntely

SUP- direktiivin tavoitteet

- Direktiivi tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä (EU) 2019/904
- = SUP-direktiivi tai kertakäyttömuovidirektiivi
- Tavoitteena
  - vähentää ympäristön roskaantumista, erityisesti merialueilla
  - edistää kiertotaloutta
  - yhtenäistää tuotesääntelyä
- Täytäntöönpanon määräaika päättyisi 3.7.2021 – osaa vaatimuksista alettava soveltaa vasta myöhemmin

SUP- direktiivin soveltamisala

- Soveltamisalassa:
  - eräät direktiivissä nimenomaisesti luetellut muovia sisältävät kertakäyttömuovituotteet
    - Syömävalmiin ruuan elintarvikepakkausten osalta mukana yhden annoksen pakkaukset
  - oxo-hajovasta muovista valmistetut tuotteet
  - kaikki muovia sisältävät kalastusvälineet
- Tuotteen ei tarvitse olla kokonaan muovia kuuluakseen soveltamisalaan
  - Muovin määritelmä on keskeinen! Direktiivin määritelmä on tulkinnanvarainen ja valmisteilla on komission suuntaviivat, joissa selkiytetään sekä muovin että kertakäyttömuovituotteiden määrittelyä.

Eri tuoteryhmille eri keinoja direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi

- **Myyntikiellot (5 artikla):** aterimet, lautaset ja pillit, vanupuikot, juomien sekoitustikut, ilmapallojen varret ja oxo-muovista valmistetut tuotteet sekä vaahdotetusta polystyreenistä valmistetut mukit, juomapakkaukset ja syömävalmiin ruuan elintarvikepakkaukset
- **Tuotesuunnitteluvaatimukset (6 artikla):** max 3 litran juomapakkaukset ja – pullot
- **Merkintävaatimukset (7 artikla):** terveystiet, tamponit, tamponin asettimet, kosteuspyyhkeet, suodattimelliset tupakkatuotteet ja suodattimet sekä juomamukit
- **Kulutuksen vähentämistavoitteet (4 artikla):** juomamukit (ml korkit ja kannet) ja syömävalmiin ruuan elintarvikepakkaukset
- **Laajennettu tuottajavastuu (8 artikla):** muovia sisältävät pakkaukset ja juomamukit, kalastusvälineet, suodattimelliset tupakkatuotteet ja suodattimet, kosteuspyyhkeet, ilmapallot, muovia sisältävät pakkaukset ja juomamukit
- **Erilliskeräysvelvoitteet (9 artikla):** max 3 litran juomapullot (ml niiden korkit ja kannet)
- **Valistustoimet (10 artikla):** kaikki muut paitsi myyntikieltojen piirissä olevat tuotteet

Toimeenpanon valmistelusta

- Toimeenpannaan muuttamalla jätelakia (646/2011), lisäksi joudutaan valmistelemaan paljon uutta jätelain nojalla annettavaa asetustason sääntelyä
  - Haasteena se, että jätelakia muutetaan lähes samanaikaisesti myös EU:n jätesäädöspaketin toimeenpanemiseksi
- Toimeenpano vaatisi tuekseen komission suuntaviivoja ja täytäntöönpanosäädöksiä - niiden aikataulut ovat viivästyneet merkittävästi direktiivissä säädetyistä – viive heijastuu myös kansalliseen toimeenpanoon
  - Muovin ja muovituotteiden määrittelyä koskevat suuntaviivat (= toimeenpanon kannalta erittäin keskeinen ohjeistus), merkintävaatimuksia koskeva täytäntöönpanosäädös ja muovia sisältäviin kalastusvälineisiin liittyvät raportointivaatimukset piti antaa 3.7.2020, mutta luonnostelu edelleen kesken
  - Toimeenpanoa ei pystytä toteuttamaan direktiivissä säädetyssä aikataulussa – HE lausuntokierros keväällä 2021 ja eduskuntaan syyskaudella 2021

Toimeenpanon vaikutukset kuntiin – taustalla direktiivin edellyttämä uusi tuottajavastuusääntely

- Muovia sisältävät kalastusvälineet ja juomamukit mukaan nykyisenkaltaiseen tuottajien jätehuollon järjestämis- ja kustannusvastuuseen
- Muovia sisältävien tupakkatuotteiden, kosteuspyyhkeiden, ilmapallojen, pakkausten ja juomamukien tuottajille täysin uutena elementtinä kustannusvastuu, joka koskee ko. tuotteiden osuutta kuntien puhtaanapito- ja siivousvastuulle kuuluvilla tietyillä alueilla järjestetystä jätehuollosta ja roskien siivoamisesta

Tuottajavastuu eräiden SUP tuotteiden osuudesta kuntien puhtaanapito- ja siivousvastuulle kuuluvilla tietyillä alueilla järjestetystä jätehuollosta ja roskien siivoamisesta 1/2

- Alueet: kuntien puhtaanapito- ja siivousvastuulle eri säädöksiin perustuen kuuluvat kadut, yleiset alueet (kuten torit, puistot) sekä uimarannat ja muut yleiseen virkistykseen käytettävät alueet
- Tuottajien kustannusvastuu koskisi vain nimenomaisesti lueteltujen SUP-tuotteiden (muovia sisältävien tupakkatuotteiden, kosteuspyyhkeiden, ilmapallojen, pakkausten ja juomamukien) osuutta kunnille ko. toimista aiheutuvista kokonaiskustannuksista, ei siis esim. kaikkien puistoroskien siivoamista
- Tuottajien kustannusvastuu tarkoittaisi käytännössä sitä, että ko. tuottajat maksaisivat kunnille korvauksia – säätäminen haastavaa

Tuottajavastuu eräiden SUP tuotteiden osuudesta kuntien puhtaanapito- ja siivousvastuulle kuuluvilla tietyillä alueilla järjestetystä jätehuollosta ja roskien siivoamisesta 2/2

- Sääntelyn valmistelu haastavaa mm. sen vuoksi että kustannusvastuun määrittelyyn liittyvää tietopohjaa ei nykytilanteessa ole, myös erilaisia näkemyksiä tuottajien kustannusvastuun maantieteellisistä rajauksista
- Kerättävä tietoja sekä kuntien kokonaiskustannuksista että SUP- tuotteiden osuudesta niistä
  - Kuntaliiton kysely kokonaiskustannuksista vireillä, SUP-tuotteiden kustannusosuuteen liittyvä selvitys tullaan toteuttamaan yhteistyössä Kuntaliitto/tuottajat ja YM. Muovin ja muovituotteiden määritelmiä selventäviä komission suuntaviivoja odotetaan myös tästä näkökulmasta.
- Jatkovalmistelun aikana päätettävänä myös se, miten yksityiskohtainen sääntely korvauksista on tarpeen – olisiko sopiminen ko. tuottajien ja kuntien kesken mahdollista?

Tuottajavastuu muovina sisältävistä kalastusvälineistä

- Toimeenpanon lähtökohtana, että kalastussatamien pitäjille (myös kunnille tässä roolissa) tulisi vastuu järjestää ko. satamissa vastaanottolaite kalastusvälinejätteen erilliskeräykselle ja kalastusvälineiden tuottajien vastuu alkaisi tästä eteenpäin
- Kalastussatama määriteltäisiin merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009), määrittely vielä kesken
  - Keskusteluissa ollut esillä vaihtoehto, jossa ko. kalastussatamana pidettäisiin satamaa, jossa purettu vuotuinen saalismäärä ylittää 20 000 kilogrammaa
  - Keskusteluissa esitetty eriäviä näkemyksiä siitä tulisiko keräysverkoston kattaa merenkulun ympäristönsuojelulain soveltamisalan mukaisesti sekä meri- että sisävedet
- Kunnille aiheutuvien vaikutusten kannalta keskeistä se, kuinka paljon olisi kalastussatamia, joissa kunta on pitäjänä? Kunnat voisivat joka tapauksessa kattaa vastaanottolaitteiden järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia mm. sataman käyttäjiltä perittävillä jätemaksuilla

Lisätietoja SUP-direktiiviin täytäntöönpanosta YM:n nettisivuilta [linkki](#)

katriina.haavanlammi@ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

